

СМЕТНА ПАЛАТА
на Република България

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0400100114

за извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване в Националния осигурителен институт за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г.

м. август 2014 г.

Настоящият окончателен одитен доклад е издаден с Решение № 212 от 14.08.2014 г. на председателя на Сметната палата

СЪДЪРЖАНИЕ

Използвани съкращения	3
Част първа Резюме	4
Част втора Въведение	5
1. Основание за извършване на одита	5
2. Информация за одитирания обект	5
3. Цели на одита	6
4. Обхват на одита	6
5. Критерии за оценка	7
Част трета Констатации	7
I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за 2013 г.	7
II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г.	8
III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г.	10
1. По Раздел I „Приходи и трансфери”	10
2. По Раздел II „Разходи и трансфери”	14
3. По Раздел III „Финансиране”	26
4. По Раздел IV „Дефицит/излишък”	27
Част четвърта Заключение	28
Опис на одитните доказателства към одитен доклад № 0400100114	30

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Съкращение	Пълно наименование
АСП	Агенция за социално подпомагане
АЗ	Агенция по заетостта
АПП	Анализ планиране и прогнозиране
ГФО	Годишен финансов отчет
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДДС	Данък върху добавената стойност
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейския съюз
ЕЦБ	Европейската централна банка
ЕИБ	Европейската инвестиционна банка
ЕР	Експертно решение
ЗБДОО	Закон за бюджета на ДОО
ЗНЗ	Закон за насърчаване на заетостта
КСО	Кодекс за социално осигуряване
МК	Медицинска комисия
МС	Министерски съвет
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НЕЛК	Национална експертна лекарска комисия
НОИ	Национален осигурителен институт
НАП	Национална агенция за приходите
ОКИБ	Отчет за касово изпълнение на бюджета
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПОВН	Парични обезщетения за временна нетрудоспособност
ПОБ	Парични обезщетения за беработица
ПМС	Постановление на Министерски съвет
РБ	Републикански бюджет
СОД	Средномесечен осигурителен доход
ТЕЛК	Териториална експертна лекарска комисия
ТНР	Трайно намалена работоспособност
ТП	Териториално поделение
ЦБ	Централен бюджет
ЦУ	Централно управление

Част първа

РЕЗЮМЕ

Проектът на одитен доклад е изготвен в резултат на извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) в Националния осигурителен институт (НОИ) за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г., съгласно Годишната програма за одитната дейност на Сметната палата на Република България за 2014 г. и на основание заповед на г-н Мустафа Занков, член на Сметната палата и ръководител на отделение IV.

Обект на одита е отчетът за изпълнение на бюджета на ДОО за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г. в НОИ, който е оценен спрямо изискванията на правната рамка.

За постигане на целите на одита са изследвани три области, свързани с отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г.:

- а) изготвяне и утвърждаване на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. и внасянето му в Сметната палата и Народното събрание;
- б) структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г.;
- в) изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г.

При одита е установено:

Всички действия и приложени процедури по изготвяне и утвърждаване на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г. от Надзорния съвет на НОИ и внасянето му в Сметната палата и в Народното събрание са в съответствие с действащото законодателство.

Структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. съответстват на Закона за бюджета на ДОО (ЗБДОО) за 2013 г. Отчетените получени и предоставени трансфери, непредвидени в ЗБДОО за 2013 г. са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно.

Отчетените средства по показателите приходи и трансфери, разходи и трансфери и финансиране на консолидирания бюджет на ДОО за 2013 г. са в съответствие с действащото законодателство и с отразените в отчета за касово изпълнение на бюджета (ОКИБ) на НОИ към 31.12.2013 г.

Приходите от осигурителни вноски за 2013 г. не са изпълнени с 1,6 на сто, но в сравнение с 2012 г. събираемостта е увеличена с 10,1 на сто.

Недостигът от средства по бюджета на ДОО е покрит чрез предоставяне на допълнителна субсидия от Републиканския бюджет (РБ), като за 2013 г. е постигната икономия на получените допълнителни трансфери спрямо планираните с 2 на сто.

При разходите по бюджета на ДОО е отчетена икономия от 0,8 на сто спрямо планираните разходи, която е формирана от икономията на разходите за пенсии, програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта. И през 2013 г. се запазва тенденцията на нарастване на разходите за пенсии спрямо нарастването на приходите от осигурителните вноски. Дължимите суми за надвзети пенсии, парични обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица към 31.12.2013 г., подлежащи за събиране от НОИ са с 8,9 на сто по-малко спрямо 2012 г.

Установените дефицити по фондовете "Пенсии", "Общо заболяване и майчинство" и "Безработица" са финансирани с излишък по бюджетите на фондовете „Пенсии несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, бюджета на НОИ и предоставената субсидия от РБ, с които консолидираният бюджет на ДОО за 2013 г. е балансиран на нула.

Продължава не добрата практика финансовата стабилност на бюджета на ДОО да е осигурена от дела на държавата в приходната част на бюджета на ДОО.

Част втора

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Настоящият одит е извършен на основание чл. 53, ал. 2 от Закона за Сметната палата, във връзка с изпълнение на одитна задача № 188 от Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2014 г. и Заповед № ОД-4-01-01 от 23.06.2014 г. на г-н Мустафа Занков, член на Сметната палата и ръководител на отделение IV.

2. Информация за одитирания обект

Одитирана организация е Националният осигурителен институт за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г.

Държавната политика по ДОО се разработва, координира и провежда от министъра на труда и социалната политика. Държавното обществено осигуряване се управлява от Националният осигурителен институт, който изпълнява бюджета на ДОО и отчита своята дейност пред Народното събрание. Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ и се внася от управителя му в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнение на държавния бюджет за съответната година.

Осигурителната система в страната е разходопокривна и следва да създава и поддържа финансовото равновесие между приходите и разходите. За нормалното функциониране на системата и нейната финансова стабилност е необходима значителна по брой постоянно работеща част от населението с оглед постъпването на приходи от осигурителни вноски в бюджета на ДОО. Набирането на финансовите средства, необходими за покриването на разходите на общественото осигуряване е от: осигурителни вноски, които се събират от Националната агенция за приходите (НАП); постъпления от глоби, санкции, наказателни лихви и други неданъчни приходи, съгласно Кодекса за социално осигуряване (КСО)¹, като набраните средства не се капитализират. В края на всяка календарна година се установяват постъпленията и направените разходи, като действа принципът на солидарността.

За покриване на недостига от средства по бюджета на ДОО са предвидени допълнителни субсидии (трансфери) от държавния бюджет. С получените трансфери от други бюджети и източници се финансират разходи, които не са предвидени в ЗБДОО, но са в изпълнение на действащи нормативни актове.

Разходите, които извършва НОИ са за: изплащане на пенсии, социални помощи и обезщетения, програми дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта, отбрана и сигурност и разходи за лихви.

От бюджета на ДОО се предоставят трансфери за Министерство на труда и социалната политика (МТСП), предназначени за Агенцията за социално подпомагане² (АСП) и фонд „Условия на труд“.

Националният осигурителен институт е юридическо лице със седалище гр. София. Първостепенен разпоредител с бюджета на ДОО е управителят на НОИ, а второстепенни разпоредители в Териториалните поделения (ТП) на НОИ са техните директори. Контрол върху дейността на НОИ се осъществява от Надзорния съвет на НОИ.

За 2013 г. структурата на НОИ се състои от: Централно управление (ЦУ) и 28 ТП с общ брой средносписъчен състав – 3 686 служители, в т. ч. 419 служители в ЦУ на НОИ.²

¹ чл. 20, ал. 2, т.т. от 5 до 8 от КСО- Средствата по бюджета на НОИ се формират от: приходи от продажба на осигурителни книжки, изплащателни картони и формуляри-утвърдени образци от НОИ; приходи от такси за заверка на преписи от документи; за издадени удостоверения; приходи и доходи от собственост и неданъчни приходи.

² Одитно доказателство № 1

Централното управление на НОИ осъществява дейността си чрез 12 дирекции, 32 отдела и 2 сектора. През годината с три заповеди на управителя на НОИ са извършени промени в ЦУ на НОИ както следва: закрити са три отдела в дирекция „Финансово – счетоводна дейност“ и са разкрити два нови отдела; в дирекция „Сигурност“ също са разкрити два отдела и с промяна на Правилника за организацията и дейността на НОИ специализираната администрация преминава на подчинение на Главния секретар.³

Националният осигурителен институт се управлява от: Надзорен съвет на НОИ, управител и подуправител на НОИ. Висш орган на неговото управление е Надзорният съвет, съставен от представители на държавата и на национално представените работодателски и синдикални организации.

За одитирания период при определяне състава на Надзорния съвет на НОИ са прилагани изискванията на КСО.⁴

Съставът на Надзорния съвет на 01.01.2013 г. е от 14 членове, от които 2 са представители на всяка от представителните организации на работниците и служителите, признати, съгласно Кодекса на труда, 4 са представители на представителните организации на работодателите и 8 са представители, определени от Министерския съвет (МС), един от които е изпълнителния директор на НАП.

През 2013 г. са извършени промени в състава, в резултат на което към 31.12.2013 г. Надзорният съвет на НОИ се състои от: 2 представители на представителните организации на работниците и служителите, 4 представители на организациите на работодателите и 6 представители, определени от МС. В края на годината е постигнато равновесие между броя на представителите на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите (6) и равен на тях брой (6) представители, определени от МС.⁵

През одитирания период управител на НОИ е Бисер Петков, а подуправител е Весела Караиванова. Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор за одитирания период носи Бисер Петков – управител на НОИ.⁶

3. Цели на одита

3.1. Да се оцени съответствието на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. с изискванията на действащото законодателство.

3.2. Да се изготви доклад със становище по отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. за Народното събрание, съгласно чл. 53, ал. 2 от Закона за Сметната палата.

4. Обхват на одита

4.1. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г.

4.2. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г.

4.3. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г.

³ Одитно доказателство № 2

⁴ чл. 35. (1) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Надзорният съвет се състои от по един представител на всяка от представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда, и равен на тях брой представители, определени от Министерския съвет, един от които задължително е изпълнителният директор на Националната агенция за приходите

⁵ Одитно доказателство № 3

⁶ Одитно доказателство № 4

5. Критерии за оценка

5.1. Съответствие на действията при изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. с разпоредбите на КСО и Закона за Сметната палата.

5.2. Съответствие на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. със ЗБДОО за 2013 г.;

5.3. Степен на изпълнение на показателите в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. със ЗБДОО за 2013 г..

От Сметната палата е извършен одит на годишния финансов отчет (ГФО)⁷ на НОИ за 2013 г., който е заверен без резерви. При заверката е използван одиторски програмен продукт „АСЛ“.

Във връзка с извършения одит на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г. на управителя на НОИ е дадена препоръка за предприемане на законодателна инициатива в ЗБДОО, за възстановяване на неусвоените субсидии, предоставени чрез трансфер от бюджета на ДОО за други бюджетни организации. От страна на управителя на НОИ препоръката е изпълнена, като е внесено предложение в Надзорния съвет на НОИ, което е прието.⁸

Част трета

КОНСТАТАЦИИ

I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г.

1. От НОИ е изготвен проект на годишен отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. при спазване на изискванията на КСО⁹ и¹⁰

2. Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. е внесен от управителя¹¹ на НОИ за утвърждаване от Надзорния съвет на НОИ, съгласно чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО.

3. Внесеният проект на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г.¹², е утвърден от Надзорния съвет на НОИ като е възложено на управителя да внесе отчета в Народното събрание.

4. В изпълнение на решението на Надзорния съвет и в съответствие с изискванията на КСО¹³, годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. е внесен от управителя на НОИ в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2013 г.¹⁴

5. Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г., придружен с доклад на управителя на НОИ, статистически отчет и демографски и икономически

⁷ чл. 53, ал. 1 от Закона за Сметната палата

⁸ Одитно доказателство № 5

⁹Чл. 31, ал. 1 от КСО “Годишният отчет за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване се изготвя от Националния осигурителен институт...”

¹⁰ Одитно доказателство № 6

¹¹Одитно доказателство № 7

¹²Одитно доказателство № 8

¹³Чл. 31, ал. 1 „...се внася от неговия управител в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет“.

¹⁴Одитно доказателство № 9

показатели за изпълнението на Консолидирания бюджет на ДОО за 2013 г. е представен в Сметната палата¹⁵ в законоустановения срок.¹⁶

Спазени са процедурите по изготвянето, утвърждаването и представянето на годишния отчет за изпълнението на бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2013 г. от Националния осигурителен институт в съответствие с изискванията на правната рамка.

II. Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г.

1. Изготвен е консолидиран отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г., който включва самостоятелните отчети за изпълнението на бюджетите на фондовете „Пенсии”, „Пенсии, несвързани с трудова дейност”, „Трудова злополука и професионална болест”, „Общо заболяване и майчинство”, „Безработица” и бюджета на НОИ.¹⁷

2. Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. е съставен съгласно приетата структура и показатели, в изпълнение на ЗБДОО за същата година.¹⁸

3. По бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ са отчетени приходи, разходи и трансфери, които отговарят по характер на нормативно определените с чл. чл. 20 – 26”б” от КСО.

4. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г. са отчетени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2013 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове както следва:

По Раздел „Приходи и трансфери“

4.1. По показателя „Трансфер от МТСП по програми за насърчаване на заетостта” са получени 234,6 хил. лв., които са съгласно договори¹⁹ по програма „Старт на кариерата” между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ²⁰ и са в съответствие с параграф 1, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2013 г.

4.2. По показателя „Трансфер от МТСП за фонд Условия на труд” са посочени 22,3 хил. лв., които са в изпълнение на договор²¹ сключен между НОИ и фонд „Условия на труд” за финансиране на проект за обучение „Администриране на трудовите злополуки и професионални болести”. Полученият трансфер е законосъобразен.

4.3. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ са отчетени 3 561,0 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2013 г., но са във връзка с отчитането на осигурителните вноски и данъци, съгласно параграф 25, ал. 4 от ЗДБРБ за 2013 г. и схемата на централизирано разплащане.²²

¹⁵Чл. 53. (1) Министерският съвет, Националният осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса и Българската народна банка представят на Сметната палата в 7-дневен срок от одобряването им отчетите за изпълнението съответно на държавния бюджет, бюджета на държавното обществено осигуряване, бюджета на Националната здравноосигурителна каса и по бюджетните разходи на Българската народна банка.

¹⁶Одитно доказателство № 10

¹⁷ Чл. 18 от КСО

¹⁸ Одитно доказателство № 11

¹⁹ Одитно доказателство № 12

²⁰ в изпълнение на разпоредбата на чл. 30”б”, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта .

²¹ Одитно доказателство № 13

²² ДДС № 16 /27.12.2012 г. и ДДС № 1/23.06.2003 г.

По Раздел „Разходи и трансфери”

4.4. По показателя разходи за „Пенсии” са отчетени изплатени еднократни допълнителни суми към пенсиите за 2013 г. в размер на 52 545,5 хил. лв.²³, които не са предвидени в закона, но са в изпълнение на Постановление на Министерски съвет (ПМС) № 260/18.11.2013 г. в съответствие с разпоредбата на чл. 22, т. 3 от КСО.

4.5. По показателя „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на Европейския съюз (ЕС), на Европейската централна банка (ЕЦБ) и на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) са отчетени 256,1 хил. лв. в изпълнение на разпоредбите на чл. чл. 343а - 343ж от КСО. Лица, осигурени по българското законодателство, постъпили на работа като служители в институции или орган на ЕС са прехвърлили пенсионните си права в пенсионните схеми на Съюза заедно или поотделно по свой избор. Този подпоказател не е предвиден в ЗБДОО за 2013 г., но е отчетен законосъобразно.²⁴

4.6. По показателя разходи за „Програми за временна заетост” са отчетени като разход 232,7 хил. лв., които са в изпълнение на сключен договор²⁵ между НОИ и АЗ на основание чл. 30”б”, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ).

4.7. По показателя „Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта” изразходваните средства в размер на 375,6 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2013 г., но са в изпълнение на чл. 5 от Правилника за прилагане на Закона за военноинвалидите и военнопострадалите за профилактика и рехабилитация и чл. 6 от Правилника за прилагане на Закона за ветераните от войните за отдых и лечение на ветераните от войните²⁶, което е в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2013 г.

4.8. По показателя разходи за „Дейности за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести” са отчетени 22,3 хил. лв.²⁷, които са в изпълнение на сключен договор между НОИ и фонд „Условия на труд” в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2013 г. Разходите са за финансиране на проект за обучение „Администриране на трудовите злополуки и професионални болести”. Полученият трансфер е законосъобразен и е отчетен правилно.

4.9. По показателя „Други разходи за лихви към местни лица” са предвидени 1,0 хил. лв., които не са усвоени поради липса на такъв разход.

5. Спазена е разпоредбата на параграф 4 от ПЗР на ЗБДОО за 2013 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

Структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. съответстват на ЗБДОО за 2013 г. Отчетените получени и предоставени трансфери, непредвидени в Закона за бюджета на ДОО за 2013 г. са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно.

²³ Одитно доказателство № 14

²⁴ Одитно доказателство № 15

²⁵ Одитно доказателство № 12

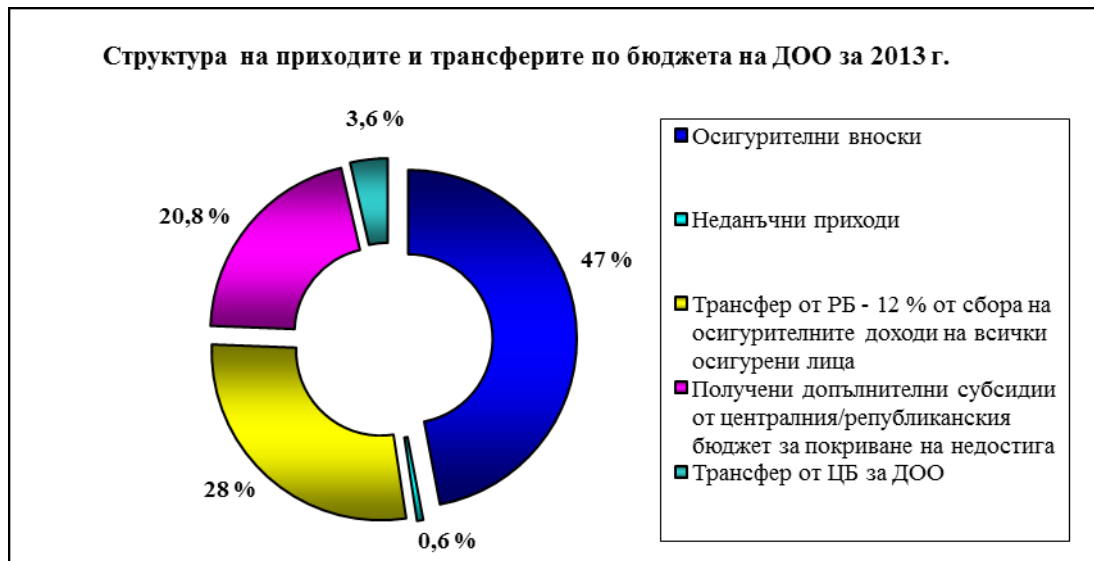
²⁶ Одитно доказателство № 16

²⁷ Одитно доказателство № 13

III. Изпълнение на бюджета на ДОО

1. По Раздел „Приходи и трансфери”

Общо отчетените приходи и трансфери в консолидирания бюджет на ДОО са в размер на 8 981 645,1 хил. лв, което е 99,2 на сто спрямо планираните 9 054 718,3 хил. лв. Установено е неизпълнение от 0,8 на сто, а спрямо 2012 г. се наблюдава увеличение със 7,3 на сто.²⁸

1.1. Приходите по бюджета на ДОО включват „Осигурителни приходи”, „Неданъчни приходи” и „Внесен данък добавена стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите”.

Разпределението на отчетените приходи и трансфери (12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица) от РБ е както следва:

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗБДОО за 2013 г.	Отчет	Изпълнение спрямо приетия ЗБДОО за 2013 г. в %	преизпълнение/ неизпълнение	
				лева	%
I. Общо приходи в т.ч. и трансферите от РБ за осигурителни вноски за фонд "Пенсии"	6 821 614,0	6 783 522,9	99,4	(38 091,1)	(0,6)
1. Осигурителни приходи	6 797 564,9	6 730 594,4	99,0	(66 970,5)	(1,0)
1.1. Осигурителни вноски	4 287 140,7	4 220 170,2	98,4	(66 970,5)	(1,6)

²⁸ Одитно доказателство № 17 РД № 15/14.07.2014 г. за извършена проверка на данни от справките за приходи по бюджета на ДОО за 2013 г.

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗБДОО за 2013 г.	Отчет	Изпълне ние спрямо приетия ЗБДОО за 2013 г. в %	преизпълнение/ неизпълнение	
				лева	%
1.2. Трансфери от републиканския бюджет в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година	2 510 424,2	2 510 424,2	100,0	-	-
2. Неданъчни приходи	24 857,0	53 827,8	216,5	28 970,8	116,5
2.1. Приходи и доходи от собственост	5 585,1	6 041,8	108,2	456,7	8,2
2.2. Глоби, санкции и наказателни лихви	19 050,0	47 010,6	246,8	27 960,6	146,8
2.3. Други неданъчни приходи	221,9	775,4	349,4	553,5	249,4
3. Внесени ДДС и други данъци върху продажбите	(807,9)	(899,3)	111,3	(91,4)	11,3

1.1.1. Осигурителните приходи са формирани от осигурителните вноски и трансферите от РБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за 2013 г. и са в размер на 6 730 594,4 хил. лв. Постигнато е изпълнение от 99 на сто спрямо предвидените със закона осигурителни приходи в размер на 6 797 564,9 хил. лв.

Съгласно предоставената информация от НАП и НОИ са събрани следните приходи:

Приходи на ДОО, събрани от НАП и НОИ	параграф по ЕБК	НАП	НОИ	Общо за НАП и НОИ
1. Общо приходи от НАП и НОИ		3 442 231 829	830 866 863	4 273 098 692
1.1. Осигурителни вноски		3 396 930 271	823 239 935	4 220 170 206
Осигурителни вноски за/от работници и служители от работодатели	§ 08-01; § 08-02	3 196 084 921	803 583 118	3 999 668 039
Осигурителни вноски от самоосигуряващи	§ 08-04	193 640 087	5 835 751	199 475 838
Приходи от професионалните пенсионни фондове по чл. 157, ал.7 от КСО и § 4, ал.4 от преходните и заключителните разпоредби на КСО	§ 08-08		13 818 354	13 818 354

Приходи на ДОО, събрани от НАП и НОИ	параграф по ЕБК	НАП	НОИ	Общо за НАП и НОИ
Главници по ревизионни актове за начен в приход на ДОО	§ 08-07	7 205 263	2 712	7 207 975
1.2.Неданъчни приходи		45 301 558	8 526 185	53 827 743
Приходи и доходи от собственост	§ 24-00		6 041 837	6 041 837
Лихви, главници по ревизионни актове, глоби, начети и административни наказания	§ 28-00	45 301 558	1 708 996	47 010 554
Други неданъчни приходи	§37-00		775 352	775 352
Внесен ДДС и други данъци върху продажби	§36-00	0	(899 257)	(899 257)

Общо събраните приходи от НАП и НОИ (без трансферите за осигурителни вноски от РБ) са в размер на 4 273 098,7 хил. лв.

1.1.1.1. Приходите от осигурителни вноски за 2013 г. са в размер 4 220 170,2 хил. лв. и са изпълнени на 98,4 на сто спрямо утвърдените със ЗБДОО за 2013 г. – 4 287 140,7 хил. лв.²⁹ Неизпълнението е в размер на 66 970,5 хил. лв. или 1,6 на сто. Осигурените лица за 2013 г. са 2 729 800 или с 47 589 по-малко от планираните.

В отчетените приходи от осигурителни вноски с най-голям относителен дял - 94,8 на сто са „Вноски за работници и служители от работодатели за ДОО и лични вноски”, следвани от „Вноските от самонаети лица (самоосигуряващи се)” – 4,7 на сто, „Приходи от професионалните пенсионни фондове по чл. 157, ал. 7 от КСО” – 0,3 на сто и „Главници по ревизионни актове за начен в приход на ДОО” - 0,2 на сто.

Общо отчетените приходи от осигурителни вноски за 2013 г. са увеличени спрямо предходната година с 387 875,8 хил. лв., и са с 10,1 на сто в повече от събраните осигурителни вноски през 2012 г., което се дължи на увеличението на: максималния осигурителен праг и на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии, увеличението на минималната работна заплата,³⁰ промяната в сроковете, касаещи внасянето на осигурителните вноски.

1.1.1.2. Трансферите от РБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за 2013 г., предвидени по ЗБДОО за 2013 г. за фонд „Пенсии” са преведени, съгласно изискванията на чл. 21, т. 5 от КСО в пълен размер – 2 510 424,2 хил. лв. и представляват 37,3 на сто от осигурителните приходи по бюджета на ДОО за 2013 г.³¹

1.1.2. По бюджета на ДОО за 2013 г. са планирани **неданъчни приходи** в размер на 24 857,0 хил. лв., а са отчетени 53 827,8 хил. лв. Установено е презпълнение със 116,5 на сто. В неданъчните приходи са включени приходите и доходите от собственост, глоби, санкции, наказателни лихви и други неданъчни приходи, като с най-голям дял са приходите от глоби,

²⁹ Събраните осигурителни вноски през 2012 г. са в размер на 3 832 294,4 хил. лв.

³⁰ От 01.01.2013г. – 310 лв. при 290 лв. през 2012 г.

³¹ Одитно доказателство № 18

санкции и наказателни лихви събрани от НАП и НОИ, които са преизпълнени със 146,8 на сто.³²

1.1.3. Приходите от данък добавена стойност и други данъци върху продажбите са с преизпълнение от 11,3 на сто и са внесени в РБ.³³

1.2. Получени трансфери

Съгласна ЗБДОО 2013 г. е предвидено участие на държавата във финансирането на осигурителните разходи, чрез трансфери в размер на 4 743 528,5 хил. лв. По бюджета на ДОО са получени трансфери в размер на 4 708 546,4 хил. лв. в т. ч. 4 708 289,5 хил. лв. от Републиканския бюджет и 256,9 хил. лв. от други бюджетни организации.³⁴

Получените трансфери от РБ включват: трансфер в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година в размер на 2 510 424,2 хил. лв.; трансфер от Централния бюджет (ЦБ) за ДОО в размер на 324 553,1 хил. лв.; допълнителни субсидии от РБ за покриване на недостига от средства в размер на 1 869 751,2 хил. лв. и трансфери за поети осигурителни вноски и данъци в размер на 3 561,0 хил. лв.

Получени са трансфери от други бюджетни организации: от АЗ по програми за насърчаване на заетостта в размер на 234,6 хил. лв. и от фонд „Условия на труд“ в размер на 22,3 хил. лв. за провеждане на обучения за „Администриране на трудови злополуки и професионални болести“.

1.2.1. По показателя „Получени трансфери от централния бюджет за ДОО“ по т. 4 от Раздел „Приходи и трансфери“ са отчетени 324 553,1 хил. лв., които съответстват на регламентирания размер в ЗБДОО за 2013 г.

1.2.2. По показателя „Получени допълнителни субсидии от централния/републиканския бюджет за покриване на недостига от средства“ в съответствие с т. 5 от ЗБДОО за 2013 г. при планирани 1 908 551,2 хил. лв. са отчетени 1 869 751,2 хил. лв., които са с 2 на сто по-малко от предвидените в закона. Постигнатата икономия по този показател е в размер на 954,6 хил. лв.³⁵

Субсидията включва и средствата за покриване на извършените разходи за отдых, профилактика и рехабилитация на военноинвалиди и военнопострадали³⁶ и на ветераните от войните в размер на 375,5 хил. лв.³⁷ и допълнителния трансфер, съгласно ПМС № 260/18.11.2013 г. за изплащане на еднократна допълнителна сума към пенсиите за месец декември 2013 г. в размер на 52 545,5 хил. лв.

³² Одитно доказателство № 19

³³ Одитно доказателство № 20

³⁴ Одитно доказателство № 21

³⁵ Одитно доказателство № 22

³⁶ съгласно чл. 5 от Правилника за прилагане на Закона за военноинвалиди и военнопострадали

³⁷ съгласно чл. 6 от Правилника за прилагане на Закона за ветераните от войните.

Анализът на данните за получена допълнителна субсидия от РБ за покриване на недостига от средства по фондовете за ДОО показва, че през 2013 г. се наблюдава увеличение с 1,1 на сто на размера на получената допълнителна субсидия, спрямо предходната 2012 г., а спрямо началото на реформата от 2000 г. увеличението е със 108,7 на сто.

1.2.3. По показателя “Трансфери от МТСП по програми за насърчаване на заетостта” са получени 234,6 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2013 г., но са съгласно договори по програма „Старт на кариерата” между Агенцията по заетостта и НОИ и са в съответствие с параграф 1, ал. 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2013 г.³⁸

1.2.4. По показателя “Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“ са отчетени предоставени на НОИ средства в размер на 22,3 хил. лв., за дейности за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести, които не са предвидени в ЗБДОО за 2013 г., но са в съответствие с действащото законодателство.³⁹

1.2.5. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ са отчетени 3 561,0 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2013 г., но са във връзка с отчитането на осигурителните вноски и данъци, съгласно параграф 25, ал. 4 от ЗДБРБ за 2013 г. и схемата на централизирано разплащане.⁴⁰

Приходите, отчетени по показателите на консолидирания бюджет на ДОО за 2013 г., отговарят на приходите по счетоводните регистри на НОИ и са в съответствие с действащото законодателство.

Трансферите, получени от РБ, от МТСП по програми за насърчаване на заетостта и фонд „Условия на труд”, както и трансферите за поети осигурителни вноски и данъци са в съответствие с действащото законодателство.

2. По Раздел „Разходи и трансфери” на отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО

По Раздел „Разходи и трансфери” на отчета за изпълнение на консолидирания бюджет на ДОО при планирани 9 051 265,8 хил. лв. са отчетени средства в размер на

³⁸ Одитно доказателство № 23

³⁹ Одитно доказателство № 24

⁴⁰ Одитно доказателство № 25

8 977 531,1 хил. лв., които са 99,2 на сто спрямо приетите със закона и 7,3 на сто повече спрямо предходната 2012 г.

2.1. Разходите предвидени в ЗБДОО за 2013 г. са в размер на 9 044 115,8 хил. лв., а са отчетени разходи⁴¹ в размер на 8 972 158,3 хил. лв., китото са 99,2 на сто, като е постигната икономия от 71 957,5 хил. лв. Най-голям относителен дял заемат разходите за пенсии – 86,7 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 12,5 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост – 0,8 на сто.

2.1.1. През 2013 г. са извършени вътрешни компенсирани промени, утвърдени⁴² от управителя на НОИ по подпараграфи на разходите, при спазване на разпоредбата на параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2013 г.

Извършените разходи, съгласно приетите показатели по бюджета на ДОО за 2013 г. са както следва:

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗБДОО за 2013 г.	Отчет	Изпълнение спрямо приетия ЗБДОО за 2013 г. в %	икономия/ преразход	
				лева	%
1. Разходи-общо	9 044 115,8	8 972 158,3	99,2	71 957,5	0,8
1.1. Пенсии	7 899 260,3	7 784 587,4	98,5	114 672,9	1,5
1.1.1. Пенсии за сметка на държавното обществено осигуряване	7 531 058,5	7 438 801,2	98,8	92 257,3	1,2
1.1.2. Пенсии за сметка на	321 516,8	307 295,2	95,6	14 221,6	4,4

⁴¹ Одитно доказателство № 26

⁴² Одитно доказателство № 27

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗБДОО за 2013 г.	Отчет	Изпълнение прямо приетия ЗБДОО за 2013 г. в %	икономия/ презход	
				лева	%
републиканския бюджет					
1.1.3. Издръжка (пощенски такси, ДДС и други финансови услуги)	46 685,0	38 234,9	81,9	8 450,1	18,1
1.1.4. Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ	-	256,1	-	(256,1)	-
1.2. Социални помощи и обезщетения	1 067 552,7	1 118 930,8	104,8	(51 378,1)	(4,8)
1.3. Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетост	76 711,5	68 572,3	89,4	8 139,2	10,6
1.3.1. Разходи за персонал	53 877,6	51 676,8	95,9	2 200,8	4,1
1.3.2. Издръжка	16 647,4	12 473,6	74,9	4 173,8	25,1
1.3.3. Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности	99,0	99,0	100,0	-	-
1.3.4. Капиталови разходи	6 087,5	3 692,3	60,7	2 395,2	39,3
1.3.5. Програми за временна заетост	-	232,7	-	(232,7)	-
1.3.6. Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетост	-	375,6	-	(375,6)	-

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗБДОО за 2013 г.	Отчет	Изпълнение спрямо приетия ЗБДОО за 2013 г. в %	икономия/ преразход	
				лева	%
1.3.7. Дейности за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести	-	22,3	-	(22,3)	-
1.4. Отбрана и сигурност	165,5	8,8	5,3	156,7	94,7
1.5. Разходи за лихви	425,8	59,0	13,9	366,8	86,1

2.1.2. По показателя разходи за „Пенсии” в ЗБДОО за 2013 г. са предвидени средства в размер на 7 899 260,3 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 7 784 587,4 хил.лв., които са 98,5 на сто спрямо планираните, като е налице икономия в размер на 114 672,9 хил.лв. Спрямо 2012 г. разходите за пенсии са нараснали със 7,3 на сто.

За 2013 г. разходите за пенсии са 9,9 на сто от БВП и са се увеличили с 0,6 на сто в сравнение с 2012 г. Причини за увеличението са: осъвременяване от 01.04.2013 г. на размера на пенсиите, увеличаване на минималната пенсия от 145 лв. на 150 лв. и максималния размер на получаваните пенсии, (без добавките към тях) от 700 лв. на 770 лв., както и изплатената през месец декември еднократна сума в размер на 52 545,5 хил.лв. към пенсиите. Осъвременяването на пенсиите е извършено в съответствие с натрупания средногодишен хармонизиран индекс на потребителските цени за периода от второто полугодие на 2009 г. до края на 2012 г., като процентите са определени в зависимост от годината на отпускане на пенсията – за пенсии, отпуснати към 31.12.2009 г. процента на увеличение е 9,8 на сто; отпуснати през 2010 г. – 8,8 на сто; 2011 г. – 5,7 на сто и 2012 г. – 2,2 на сто.

Към 31.12.2013 г. броят на пенсионерите е 2 186 570, което е с 21 876 или с 1 на сто по-малко спрямо 2012 г. През 2013 г. са се пенсионирали 81 301 лица, или с 8 578 по-малко в сравнение с 2012 г. Отчетеното намаление на броя на пенсионерите се дължи на провежданата пенсионна реформа - плавно увеличаване от 31.12.2011 г. на възрастта и стажа за придобиване право на пенсия по чл. 68 от КСО с по 4 месеца всяка година до достигане на 63-годишна възраст за жените и 65-годишна възраст за мъжете.

От отчетените разходи за „Пенсии” с най-голям относителен дял са: „Пенсиите за сметка на ДОО”, които са 95,6 на сто, следвани от „Пенсии за сметка на РБ” – 3,9 на сто и „Издържка пенсии (пощенски такси, ДДС и други финансови услуги)” – 0,5 на сто. По всички подпоказатели на разходите за пенсии е реализирана икономия. Пенсиите за сметка на РБ са отпуснати на основание на други нормативни актове⁴³.

В съответствие с Наредбата за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на ЕС, на ЕЦБ и на ЕИБ, приета с Постановление № 262/22.10.2012 г. на МС през 2013 г. е стартирана процедурата по прехвърляне на пенсионни права към пенсионната схема на ЕС, като към 31.12.2013 г. са извършени капиталови трансфери за прехвърляне на пенсионни права в размер на 256,1 хил. лв.

⁴³ Закон за пенсиите и Закон за общественото осигуряване – отменени, Закон за ветераните от войните, Закон за военноинвалидите и военнопострадалите.

Разходите, свързани⁴⁴ с изплащане на пенсиите, като пощенски такси, ДДС, такси за подменени картони и финансови услуги през 2013 г. са в размер на 38 234,9 хил. лв., което е с 8 450,1 хил. лв. по-малко от планираните. Намалването на размера на разходите за изплащане на пенсиите се дължи на нарастване на броя на пенсионерите, които получават пенсиите си по банков път.

2.1.2.1. Дължимите суми за надвзети пенсии на 01.01.2013 г. възлизат на 7 744,6 хил. лв. През одитирания период са постановени нови разпореждания за надвзети пенсии на стойност 1 957,7 хил. лв., отменените пенсии от съда са в размер на 126,7 хил. лв., а отменените вземания от директорите на ТП на НОИ са 373,7 хил. лв. През 2013 г. събраните суми от длъжници по надвзети пенсии са 1 075,9 хил. лв., опростените от президента пенсии са 22,4 хил. лв., а отписаните по давност дължими надвзети пенсии са 842,3 хил. лв. Към 31.12.2013 г. надветите пенсии за събиране от НОИ са 7 261,2 хил. лв.⁴⁵, които са със 6,2 на сто по-малко спрямо предходната година.

От извършения анализ на причините за установените задължения към НОИ от надвзети пенсии се установи, че част от тях се дължат⁴⁶ на: допуснати грешки от длъжностни лица в ТП на НОИ при изчисляване на размера на пенсиите, в случаите на изплатени обезщетения за временна нетрудоспособност; друга част са по вина на пенсионерите и техните наследници чрез представяне на документи с невярно съдържание или при деклариране на невярна информация; неправилно изплатени пенсии на учащи, които са прекъснали обучението си преди края на съответния курс или семестър; изплащане на пенсия след смъртта на пенсионера, когато преживелият съпруг е встъпил в нов брак; изплатена наследствена пенсия на осиновено дете и други при неспазване разпоредбата на чл. 14, ал. 1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, за своевременно уведомяване при настъпване на обстоятелства, водещи до спиране, прекратяване или изменение на пенсията.

Друга група причини са: недеklarиране на стаж⁴⁷ в държава от Европейския съюз или с която има сключена спогодба; изплатени пенсии по обжалвани експертни решения (ЕР) на Териториалните експертни лекарски комисии (ТЕЛК)/Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК), вследствие на неявяване на лицата пред съответната експертна лекарска комисия, когато НЕЛК отменя и връща за ново освидетелстване.

Предприетите действия от страна на ръководството на НОИ за намаляване на броя на надветите пенсии и подобряване на събираемостта са в няколко направления – заложи са контролни процедури с цел предотвратяване неправилното отпускане на пенсии на две нива: на ниво ТП на НОИ и на ниво логически контрол, заложен в програмното осигуряване на пенсиите; прихващане на задължения от изискуеми вземания от ДОО; поддържане на три вида регистри в зависимост от причината на дълга, които своевременно се актуализират и информацията от тях се анализира всеки месец в ТП на НОИ; ежедневен достъп на служители на НОИ до информацията от Националната база данни „Гражданска регистрация и административно обслужване” с цел предприемане на съответните мерки за спиране изплащането и/или възстановяване на пенсиите; въведен е от 01.10.2013 г. централизиран начин на обмен на данни за пенсиите и разчитане с банките с цел превантивен контрол по отношение на пенсиите, които се получават по този ред.

⁴⁴ Одитно доказателство № 28

⁴⁵ Одитно доказателство № 29

⁴⁶ Одитно доказателство № 31

⁴⁷ чл. 94, ал. 2 от КСО

При извършената проверка⁴⁸ за достоверност на определения от НОИ за 2013 г. средномесечен осигурителен доход, който служи като база за изчисляване на пенсиите, съгласно Методика за определяне на средномесечния осигурителен доход не са установени несъответствия. Изчисленият средномесечен осигурителен доход за 2013 г. е 648,73 лв., определен на база декларирания осигурителен доход на 2 710 502 осигурени лица.

2.1.2.2. По отношение препоръката на Съвета на Европейския съюз относно Националната програма за реформи на България за 2014 г. съдържаща становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2014 г.

Становището на Съвета на ЕС, е че през 2013 г. България е отстъпила от поетите ангажименти в областта на пенсионната реформа и не е постигнат напредък по отношение на хармонизирането на пенсионната възраст за мъжете и жените и не са предприети стъпки за въвеждане на по-строги критерии и механизми за контрол при отпускането на пенсии за инвалидност за ограничаване на злоупотребите.

В тази връзка Съвета на ЕС препоръчва на България „да приеме дългосрочна стратегия за пенсионната система, като продължи планираното годишно увеличение на законоустановената пенсионна възраст и установи механизъм за обвързване на законоустановената пенсионна възраст с очакваната продължителност на живота в дългосрочен план, като същевременно премахне постепенно възможностите за ранно пенсиониране и въведе еднаква законоустановена пенсионна възраст за мъжете и жените. Да въведе по-строги критерии и процедури при отпускането на пенсии за инвалидност, чрез по-добро отчитане на остатъчната инвалидност“.

Степента на трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане на лицата се осъществява от ТЕЛК и от НЕЛК, които не са структури на НОИ.⁴⁹

Министерството на здравеопазването и Регионалните здравни инспекции организират и ръководят медицинската експертиза. Когато ТЕЛК/НЕЛК определи на дадено лице 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност (ТНР) и това лице има необходимия осигурителен стаж, то има право на пенсия за инвалидност, която се отпуска от НОИ, въз основа на подадено заявление в ТП на НОИ.

Националният осигурителен институт упражнява контрол по експертизата на трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане, осъществявана от ТЕЛК и НЕЛК. Към ТП на НОИ са изградени и функционират 39 медицински комисии (МК), които работят само по документи. Ако дадена МК реши, че ЕР на ТЕЛК/НЕЛК е неправилно издадено, се подава жалба пред НЕЛК, респективно пред Административния съд, по реда на Административнопроцесуалния кодекс. През 2013 г. МК са издали 178 676 броя решения, от които 3 844 са обжалвани пред НЕЛК/Административен съд София.

За отменени актове на медицинската експертиза, въз основа на които са отпуснати пенсии за инвалидност, на членове на ТЕЛК/НЕЛК, издали отменените решения, са съставени 43 броя ревизионни актове за начет.⁵⁰

В специализираните състави на НЕЛК задължително се включва и лекар - представител на НОИ, с всички права и задължения,⁵¹ който упражнява контрол по актовете, отнасящи се до трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане. Това допринася за подобряване на качеството на работата и е единствената действаща форма на

⁴⁸ Одитно доказателство № 32

⁴⁹ Одитно доказателство № 33 т.5

⁵⁰ по чл. 110, ал. 1, т. 1 от КСО

⁵¹ Чл. 43 от Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи.

контрол върху решенията на НЕЛК, както и за информирането на НОИ за практиката, създадена в ТЕЛК.

Резултати от обжалвани експертни решения през 2013 г.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЖАЛВАНИТЕ ЕКСПЕРТНИ РЕШЕНИЯ НА ТЕЛК															
Година	Кон-сул-тации /бр./	Експертни решения на НЕЛК /бр./	Отм.и върн. за разгл. от ТЕЛК	Разпределение по % тр.намалена работоспособност преди експертните решения на НЕЛК						Разпределение по % тр.намалена работоспособност по експертните решения на НЕЛК					
				Рабо-тосп.	Под 50%	50-70,99%	71-90%	Над 90%	Дру-ги	Рабо-тосп.	Под 50%	50-70,99%	71-90%	Над 90%	Дру-ги
2012	24 660	8 618	3 660	503	3 304	2 738	1 415	481	177	239	1 112	1 932	1 062	456	157
2013	27 935	9 261	3 143	546	3 621	2 983	1 377	470	264	310	1 423	2 361	1 262	525	237

През 2013 г. лекарите - представители на НОИ в НЕЛК, са участвали в постановяването на 9 261 експертни решения (с 643 решения повече спрямо 2012 г.). От тях 32,55 на сто са обжалвани от контролните органи на НОИ. Отменени и върнати за ново разглеждане от ТЕЛК са 3 143 експертни решения (33,94 на сто спрямо общия брой разгледани ЕР), при 3 660 (42,47 на сто) за 2012 г.

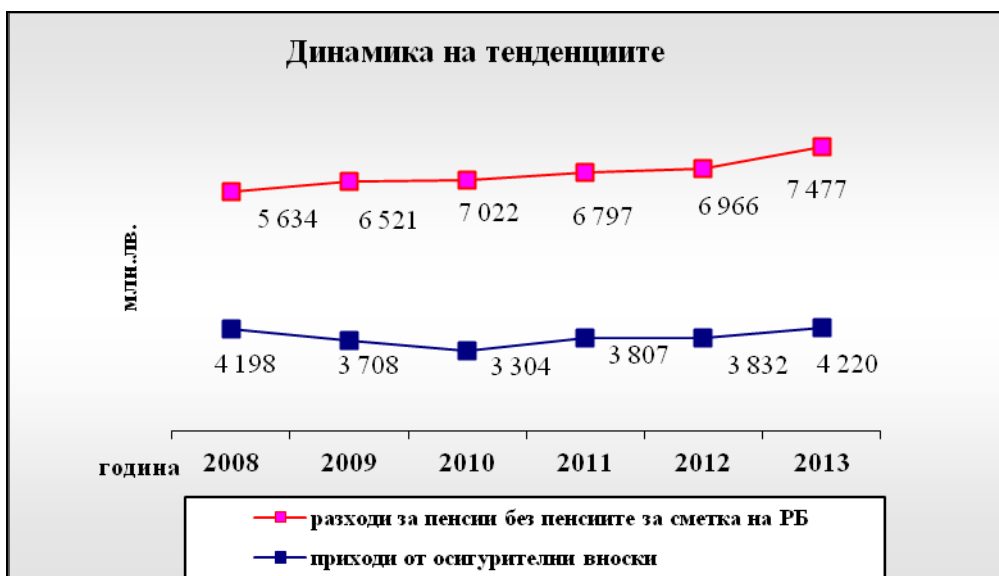
Анализът на резултатите от обжалваните ЕР през 2013 г. на ТЕЛК пред НЕЛК показва:

- а) намаляване с 236 на броя на лицата, определени като работоспособни (2.54 на сто спрямо общия брой);
- б) намаляване с 2 198 (23.74 на сто) на броя на лицата с определен под 50 на сто ТНР;
- в) намаляване с 622 (6,72 на сто) на броя на лицата с определен процент 50-70,99 на сто ТНР, който определя правото на пенсия за инвалидност;
- г) намаляване със 115 (1,24 на сто) на броя на лицата с намалена работоспособност 71 на сто - 90 на сто, която носи и допълнителни социални придобивки;
- д) увеличаване с 55 (0,6 на сто) на броя на лицата с намалена работоспособност над 90 на сто, където има и определена чужда помощ.⁵²

Предприетите действия, регламентирани с КСО и Закона за здравето, с които се упражнява контрол при отпускането на инвалидните пенсии, водят до частично решаване на проблема с подобряване на дейността по експертизата на трайно намалена работоспособност/вида и степента на увреждане, поради което трябва да се търси решение в дългосрочен план.

2.1.2.3. От извършения сравнителен анализ на приходите от осигурителни вноски и разходите за пенсии (без пенсии за сметка на РБ) спрямо предходната година е установено увеличение на приходите от осигурителни вноски с 10,12 на сто и увеличение на разходите за пенсии със 7,3 на сто.

⁵² Одитно доказателство № 33

Запазва се тенденцията увеличението на разходите за пенсии да изпреварва увеличението на приходите от осигурителни вноски. И през 2013 г. приходите от осигурителни вноски (47 на сто от общите приходи и трансфери) не покриват извършените разходи за пенсии без пенсиите за сметка на РБ (86,8 на сто от общите разходи). Застаряването на населението и нарастването на средната продължителност на живота от една страна, и намаляването на населението в трудоспособна възраст от друга, оказват съществено влияние върху държавната осигурителна система в дългосрочен план. През 2010 г. на 100 осигурени лица са съответствали 78 пенсионери. Съгласно изготвена през 2013 г. дългосрочна прогноза за разходите за пенсии до 2060 г. от отдел „Статистика, актюерски анализи и прогнози” в Дирекция „Анализ, планиране и прогнозиране” на НОИ през 2060 г. на 100 осигурени лица ще съответстват 99 пенсионери.

2.1.3. Отчетени са разходи за **социални помощи и обезщетения по КСО** в размер на 1 118 930,8 хил. лв., при планирани 1 067 552,7 хил. лв. Установено е превишение на тези разходи с 51 378,1 хил. лв. или с 4,8 на сто, в т. ч.⁵³:

(хил. лв.)

Наименование на разходите	Параграф/ подпараграф	план	отчет	%	икономия/ превзход	%
1	2	3	4	5	6	7
1.2. Социални помощи и обезщетения по КСО	42-00-00	1 067 552,7	1 118 930,8	104,81	(51 378,1)	(4,81)
Парични обезщетения за временна нетрудоспособност поради общо заболяване	42-01-01	236 819,8	271 922,6	114,82	(35 102,8)	(14,82)
Парични обезщетения за временна нетрудоспособност за гледане на болен член от семейството	42-01-02	10 726,2	10 702,7	99,78	23,5	0,22
Парични обезщетения за временна нетрудоспособност поради нетрудови злополуки	42-01-03	42 824,6	46 955,2	109,65	(4 130,6)	(9,65)

⁵³ Одитно доказателство № 34

Наименование на разходите	Параграф/ подпараграф	план	отчет	%	икономия/ преразход	%
1	2	3	4	5	6	7
Парични обезщетения за временна нетрудоспособност поради трудова злополука и професионална болест	42-01-40	6 755,8	6 626,1	98,08	129,7	1,92
Парични обезщетения за трудоустрояване при временно намалена работоспособност	42-01-50	102,2	54,5	53,33	47,7	46,67
Парични обезщетения за бременност и раждане	42-01-06	285 546,9	286 012,7	100,16	(465,8)	(0,16)
Парични обезщетения за трудоустрояване поради бременност и кърмене	42-01-07	57,1	0,0	0,00	57,1	100,00
Парични обезщетения за отглеждане на малко дете	42-01-08	114 518,8	128 302,8	112,04	(13 784,0)	(12,04)
Еднократна помощ при смърт	42-01-90	2 149,6	1 949,5	90,69	200,1	9,31
Парична помощ за профилактика и рехабилитация	42-01-88	15 362,3	14 676,2	95,53	686,1	4,47
Обезщетения и помощи за безработни	42-01-70	352 685,4	351 727,8	99,73	957,6	0,27
Парична помощ за инвалидност поради общо заболяване, когато няма основание за отпускане на пенсия	42-01-98	4,0	0,7	17,50	3,3	82,50

2.1.3.1. От предоставената информация за отчетените разходи за „Социални помощи и обезщетения“ по подпоказатели се установи, че е реализирана **икономия** както следва:

а) по разходите за парични обезщетения за временна нетрудоспособност (ПОВН) за гледане на болен член от семейството и карантина реализираната икономия е в размер на 23,5 хил. лв. или 0,2 на сто, което се дължи на изплатените по-малко работни дни и на по-малкия брой лица, ползвали болнични листове в посочените случаи.⁵⁴

б) по разходите за ПОВН поради трудова злополука и професионална болест е реализирана икономия от 129,7 хил. лв., която се дължи на изплатените по-малко работни дни и по-малкия брой лица от планираните.

в) планирани са 57,1 хил. лв. разходи за обезщетения за трудоустрояване поради бременност и кърмене, които не са извършени.

г) по разходите за еднократна помощ при смърт е реализирана икономия от 200,1 хил. лв. или 9,31 на сто. Средният размер на помощта е 193,95 лв. или 89,79 на сто от планираните 216 лв.

д) по разходите за профилактика и рехабилитация са изразходвани 14 676,2 хил. лв. или с 686,1 хил. по-малко от предвиденото. През 2013 г. по-малък брой лица са пожелали издаването на удостоверения за ползване на помощта за периода след обявяването на крайната дата за издаването им.

е) по разходите за обезщетения и помощи за безработни е отчетена икономия в размер на 957,6 хил. лв., или 99,7 на сто. Намалението се дължи на по-малкия брой безработни лица, на които са изплатени такива обезщетения през одитирания период.

⁵⁴ Одитно доказателство № 35.

Дължимите суми по разпореждания за надвзети парични обезщетения за безработица (ПОБ) към 01.01.2013 г. са 3 125,4 хил. лв.⁵⁵ През 2013 г. са постановени нови разпореждания за 1 912,51 хил. лв., отменените от съда дължими обезщетения и помощи за безработица са в размер на 49,2 хил. лв., а отменените вземания от директорите на ТП на НОИ са 76,1 хил. лв. През одитирания период събраните суми от длъжници по надвзети обезщетения за безработица са 1 836,5 хил. лв., а отписаните по давност са 54,4 хил. лв. Към 31.12.2013 г. надвзетите обезщетения за безработица за събиране от НОИ са 3 021,7 хил. лв.

При извършения анализ⁵⁶ на разкритите надвзети ПОБ е установено, че по-голям дял заемат добросъвестно получените. Най-честата причина за неправомерно изплатени ПОБ по вина на лицата е неизпълнение на задълженията им за деклариране в законовия срок на обстоятелствата, които водят до прекратяване изплащането на ПОБ.

За предотвратяването на неоснователното изплащане на ПОБ от НОИ са въведени процедури на ниво логически контрол, заложен в програмното осигуряване на дейността в ТП на НОИ.

ж) по разходите за парични помощи за инвалидност поради общо заболяване, когато няма основание за отпускане на пенсия на осигуреното лице по чл. 11, ал. 3 от КСО е реализирана икономия, която се дължи на изплатени по-малко парични обезщетения по този показател.

з) по разходите за обезщетения за трудоустрояване при временно намалена работоспособност е реализирана икономия от 47,7 хил. лв., или 46,67 на сто от планираните, което се дължи на изплатени са по-малко работни дни и по-ниско среднодневно парично обезщетение.

2.1.3.2. Превишението на разходите за „Социални помощи и обезщетения“ по подпоказатели е както следва⁵⁷:

а) по разходите за ПОВН поради общо заболяване е установено превишение с 14,82 на сто повече спрямо планираните. По-високият ръст на разходите се дължи на по-висок брой изплатени работни дни (над планираните) и по-високо среднодневно обезщетение (над планираното). Важна причина за превишаването на разходите за парични обезщетения е и увеличението на средния осигурителен доход през 2013 г. – 648,73 лв. спрямо 2012 г. – 618,06 лв. и на максималния осигурителен доход от 2 000 на 2 200 лв., откъдето се увеличава и размерът на среднодневното парично обезщетение.

Дължимите суми по надвзети парични обезщетения за временна неработоспособност⁵⁸ на 01.01.2013 г. възлизат на 4 871,97 хил. лв. През одитирания период са постановени нови разпореждания за 1 312,38 хил. лв., отменените от съда дължими обезщетения за временна нетрудоспособност са в размер на 57,2 хил. лв., а отменените вземания от директорите на ТП на НОИ са 490,81 хил. лв. През 2013 г. събраните суми от длъжници по надвзети обезщетения за временна нетрудоспособност са 1 553,1 хил. лв., опростените от президента са 20,8 хил. лв., а отписаните по давност са 83,43 лв. Към 31.12.2013 г. надвзетите обезщетения за временна нетрудоспособност за събиране от НОИ са 4 062, 4 хил. лв.

С оглед недопускане на неоснователно изплащане на ПОВН и намаляване броя на надвзетите суми, от ТП на НОИ се осъществява предварителен, текущ и последващ контрол.⁵⁹

⁵⁵ Одитно доказателство № 36

⁵⁶ Одитно доказателство № 33

⁵⁷ Одитно доказателство № 35

⁵⁸ Одитно доказателство № 38

⁵⁹ Одитно доказателство № 33

б) по разходите за ПОВН за нетрудови злополуки е установено превишение с 9,65 на сто. Преразходът се дължи на по-високото среднодневно парично обезщетение в резултат на по-високия осигурителен доход в сравнение с планирания.

в) по разходите за парични обезщетения за бременност и раждане превишението е с 465,8 хил. лв. Основната причина за преразхода е изплащането на част от януарското обезщетение за 2014 г. през декември 2013 г.

д) по разходите за парични обезщетения за отглеждане на малко дете е установен преразход от 12,04 на сто, който се дължи на промяната в размера на обезщетението от 240 на 310 лв. в средата на годината.

2.1.4. По показателя „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ в ЗБДОО за 2013 г. са предвидени 76 711,5 хил. лв. Отчетеното изпълнение по този показател е 68 572,3 хил. лв. като е реализирана **икономия** в размер на 8 139,2 хил. лв., която се дължи на намаление на разходите спрямо планираните, както следва: разходи за персонал – с 2 200,8 хил. лв., за издръжка – с 4 173,8 хил. лв., капиталови разходи – с 2 395,2 хил. лв.⁶⁰

а) по показателя разходи за персонал (по Дейност 521 „Служби по социалното осигуряване“ в отчета за касово изпълнение на бюджета на НОИ) през 2013 г. са отчетени 51 676,8 хил. лв., което е 95,9 на сто, или 2 200,8 хил. лв. по-малко спрямо планираните по ЗБДОО за 2013 г. Една от причините⁶¹ за по-малкият размер на отчетените средства за персонал е редуцирането през 2013 г. на щатните бройки с 2 на сто.

б) по показателя разходи за издръжка са отчетени 12 473,6 хил. лв., което е с 25,1 на сто по-малко от планираните. Основна причина за реализираната икономия в размер на 4 173,8 хил. лв. е договорената по-ниска цена при проведените процедури по ЗОП.

в) по показателя капиталови разходи са отчетени 3 692,3 хил. лв. или с 2 395,2 хил. лв. по-малко в сравнение с планираните, което се дължи на неприключили и прекратени процедури за обществени поръчки.

г) по показателя разходи за „Програми за временна заетост“ са отчетени 232,7 хил. лв. в изпълнение на сключен договор⁶² между НОИ и Агенция по заетостта на основание чл. 30 „б“, ал. 1, т. 2 от ЗНЗ. Разликата от 1,9 хил. лв. между получените 234,6 хил. лв. и изразходваните трансфери се дължи на това, че преводът и трансферът не са в един и същи месец.

д) по показателя други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта са отчетени 375,6 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2013 г., но са в изпълнение на чл. 5 от Правилника за прилагане на Закона за военноинвалидите и ноеннопострадалите за профилактика и рехабилитация и чл. 6 от Правилника за прилагане на Закона за ветераните от войните за отдых и лечение, но са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2013 г.

е) по показателя разходи за дейност за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести са отчетени 22,3 хил. лв., което е в изпълнение на сключен договор⁶³ между НОИ и фонд „Условия на труд“, в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2013 г. Разходите са за финансиране на проект за обучение „Администриране на трудовите злополуки и професионални болести“. Разликата между получения трансфер и изразходваната сума се дължи на възстановени от НОИ на фонд „Условия на труд“ неусвоени 6,6 хил. лв.

⁶⁰ Одитно доказателство № 39

⁶¹ Одитно доказателство № 29

⁶² Одитно доказателство № 12

⁶³ Одитно доказателство № 13

2.1.5. По показателя „Отбрана и сигурност” в ЗБДОО за 2013 г. са предвидени 165,5 хил. лв., а са отчетени 8,8 хил. лв. Реализираната икономия от 156,7 хил. лв. е поради поемане на предвидените разходи от друго ведомство.⁶⁴

2.1.6. По показателя разходите за лихви са планирани 425,8 хил. лв., а са отчетени 59,0 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 366,8 хил. лв. или 86,1 на сто.

Дължимите суми за надвзети пенсии, парични обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица към 31.12.2013 г., подлежащи за събиране от НОИ възлизат на 14 345,3 хил. лв. Спрямо предходната година са с 8,9 на сто по-малко, което се дължи на предприети контролни дейности, извършвани от служителите на ТП на НОИ.

Извършените от НОИ разходи през 2013 г. са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени правилно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г.

2.2. Предоставените трансфери⁶⁵ от бюджета на ДОО към други бюджети са 5 372,8 хил. лв., които са 75,1 на сто спрямо предвидените в закона – 7 150,0 хил. лв. На МТСП са предоставени трансфери както следва:

2.2.1. За Агенция за социално подпомагане – 2 830,6 хил. лв. при планирани 3 150,0 хил. лв., или 89,9 на сто, които са в съответствие с разпоредбите на КСО⁶⁶ за осигуряване на помощно-технически средства на лица с увреждания.

С писмо на ръководителя на отделение IV на Сметната палата от изпълнителния директор на АСП е изискана информация относно размера на усвоените средства от предоставения от НОИ трансфер. От изпълнителния директор на АСП е получен отговор⁶⁷, в който се потвърждава усвояването в пълен размер на предоставените от бюджета на НОИ трансфери. Информацията е потвърдена с приложена справка за усвояването на средствата по териториални поделения на АСП.

2.2.2. За фонд ”Условия на труд” е предоставен трансфер в размер на 2 542,2 хил. лв., или 63,6 на сто от предвидените средства в ЗБДОО за 2013 г. – 4 000,0 хил. лв., от които:

а) за мероприятия за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести са преведени 1 959,5 хил. лв.;

б) за мероприятия за диагностика на професионалните болести са предоставени 582,7 хил. лв.

За установяване на реалния размер на усвоените средства, с писмо⁶⁸ на ръководителя на отделение IV на Сметната палата до директора на фонд ”Условия на труд” е поискана информация за размера на усвоените средства. От получения отговор⁶⁹ се установи, че от предоставените 2 542,2 хил. лв. за мероприятия за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести, и диагностика на професионалните болести са усвоени 2 375,9 хил. лв. и неусвоените средства към 31.12.2013 г. са в размер на 166,3 хил. лв.

През 2013 г. продължава практиката неусвоените средства, предоставени от НОИ на фонд „Условия на труд” да не се възстановяват по бюджета на ДОО.

⁶⁴ Одитно доказателство № 40

⁶⁵ Одитно доказателство № 41

⁶⁶ чл. 11, ал. 1, т. 2 буква „в”, чл. 12, ал. 1, т. 4 и чл. 13, ал. 1, т. 3 от КСО

⁶⁷ Писмо изх. № 92-599/03.07.2014 г. на АСП

⁶⁸ Писмо изх. № 04-13-10/30.06.2014 г. на Сметна палата

⁶⁹ Писмо изх. № 283/03.07.2014 г. на директора на фонд „Условия на труд”

Предоставените трансфери от НОИ на МТСП са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г.

Неусвоените средства, предоставени от НОИ на фонд „Условия на труд” не са възстановени по бюджета на ДОО.

3. По раздел „Финансиране”

3.1. Погасени са дължимите суми по дългосрочни заеми от Световната банка в т. ч. главница и дължими лихви.

3.2. Отчетени са суми по разчети за поети осигурителни вноски, които са в съответствие с разпоредбите на параграф 25, ал. 4 от ЗДБРБ за 2013 г. и параграф 22 „а” от ПЗР на КСО.

3.3. По показателя „Друго вътрешно финансиране” правилно са отчетени „Временно съхраняваните средства и средства на разпореждане“ и „Друго финансиране“, които са в съответствие с действащото законодателство и са както следва:

а) пенсии от чужди осигурителни институти изплащани чрез НОИ, съгласно Европейски регламенти и международни договори с Германия, Молдова, Русия и Украйна;

б) наличните суми по сметки на НАП и НОИ към 31.12.2012 г. и 31.12.2013 г. и съответно възстановени на 01.01.2013 г. и 01.01.2014 г.;

в) чужди средства от други лица, които са наличните средства от парични гаранции за участие и изпълнение по Закона за обществените поръчки в ЦУ и ТП на НОИ за 2013 г. Средствата са отчетени по разчетните сметки на НОИ и са възстановени в следващата година;

г) временно съхраняваните средства и средства на разпореждане от осигурителни вноски от НАП за „Учителския пенсионен фонд” и фонд „Гарантиране на вземанията на работници и служители”, постъпили в сметката на ДОО и неусвоени средства по Оперативна програма „Административен капацитет”.

4. По раздел „Дефицит/Излишък”

Изпълнението на бюджетите на отделните фондове на ДОО през 2013 г. е както следва:

4.1. по бюджета на фонд „Пенсии”, при планиран дефицит от 1 709 085, 9 хил. лв. е отчетен дефицит от 1 755 893,5 хил. лв., който е по-висок от планирания с 46 807,6 хил. лв. и се дължи на събраните по-малко приходи от осигурителни вноски.

4.2. по бюджета на фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност”, при планиран дефицит от 13,7 хил. лв., е отчетен излишък от 14 528,5 хил. лв., който се дължи на изплатените по-малко разходи за пенсии за сметка на Републиканския бюджет в размер на 14 221,6 хил. лв., за издръжка на пощенски такси и ДДС в размер на 315,6 хил. лв. и по-малко разходи за обезщетения в размер на 5 хил. лв.;

4.3. по бюджета на фонд „Трудова злополука и професионална болест” е отчетен излишък в размер на 86 273,9 хил. лв., който е с 19 011,7 хил. лв. по-голям спрямо планирания излишък в размер на 67 262,2 хил. лв. По-големият размер на излишъка се дължи на получените приходи от осигурителни вноски с 14 529,5 хил. лв. повече от планираните и извършените по-малко разходи за пенсии за сметка на ДОО – 2 522,4 хил. лв., обезщетения и издръжка - 187,9 хил. лв. и по-малко предоставени трансфери с 1 771,9 хил. лв.;

4.4. по бюджета на фонд „Общо заболяване и майчинство” е отчетен дефицит в размер на 45 300,4 хил. лв., който е по-малък с 1 677,0 хил. лв. от планирания по бюджета дефицит в размер на 46 977,4 хил. лв. и се дължи на събраните в повече осигурителни вноски с

54 179,8 хил. лв. и на предоставен по-малък трансфер за АСП с 5,3 хил. лв., независимо от установения преразход за изплатени социални помощи и обезщетения в размер на 52 508,1 хил. лв.;

4.5. по бюджета на фонд “Безработица” е отчетен дефицит в размер на 153 352,0 хил. лв., който е по-малък с 9 678,2 хил. лв от планирания дефицит – 163 030,2 хил. лв., и се дължи на постъпилите в повече приходи от осигурителни вноски с 8 720,6 хил. лв. и изплатените по-малко разходи за обезщетения за безработица с 957,6 хил. лв., спрямо планираните;

4.6. по бюджета на НОИ при планиран излишък в края на периода в размер на 1 851 845,0 хил. лв. е отчетен излишък от 1 854 001,6 хил. лв., който е с 2 156,6 хил. лв. над планирания. Наличните средства в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО за 2013 г. са 258,1 хил. лв. и съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ за изплащане на пенсиите по международни спогодби.

Финансовата стабилност на бюджета на ДОО продължава да се крепи на участието на държавата в приходната част на бюджета. Неблагоприятната демографска и социално-икономическа ситуация в страната, увеличаването на продължителността на живота, резкият спад на раждаемостта и засилването на емиграцията поставят под заплаха стабилността на пенсионната система. Необходими са реформи в осигурителната система, насърчаване на по-дългото оставане на пазара на труда, изготвяне на механизъм за обвързване на законоустановената пенсионна възраст с очакваната продължителност на живота, както и приемане на дългосрочна стратегия за пенсионната система в страната.

Част четвърта

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

При извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. е направен анализ и оценка на отчета спрямо изискванията на правната рамка, като са формирани следните изводи :

1. Спазени са законовите разпоредби по изготвянето, утвърждаването и представянето на годишния отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. от НОИ в съответствие с изискванията на правната рамка.

2. Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. съответства по структура и съдържание на ЗБДОО за 2013 г. Отчетените получени и предоставени трансфери, непредвидени в Закона за бюджета на ДОО за 2013 г. са в изпълнение на действащото законодателство и са отчетени вярно.

3. Приходите, разходите, трансферите и финансирането по бюджета на ДОО за 2013 г. са в съответствие с действащото законодателство и отчетени достоверно.

а) осигурителните приходи не са изпълнени с 1,0 на сто, което се дължи на неизпълнението на приходите от осигурителни вноски. Спрямо предходната година събираемостта на осигурителните вноски се е увеличила с 10,1 на сто.

б) неданъчните приходи са презпълнени със 116,5 на сто. Приходите от глоби, санкции, наказателни лихви събрани от НАП и НОИ са преизпълнени със 146,8 на сто.

в) наблюдава се увеличение на размера на получената допълнителна субсидия, спрямо предходната 2012 г. с 1,1 на сто, а спрямо началото на реформата от 2000 г. увеличението е със 108,7 на сто.

г) получените трансфери от МТСП по програми за насърчаване на заетостта и фонд „Условия на труд“, както и трансферите за поети осигурителни вноски и данъци не са предвидени в ЗБДОО, но са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно.

д) постигнатата икономия на разходите (0,8 на сто от разходите приети със ЗБДОО за 2013 г.) се дължи на: икономия на разходите за пенсии; програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта; отбрана и сигурност и от лихви.

е) икономията на разходите за пенсии е 1,5 на сто спрямо планираните, а спрямо предходната година разходите за пенсии са нарастнали със 7,3 на сто. Постигната икономия е в резултат на провежданата пенсионна реформа – плавно увеличаване от 31.12.2011 г. на възрастта и стажа за придобиване на право на пенсия с по 4 месеца всяка година до достигане на 63 г. за жените и 65 г. за мъжете.

ж) стартирана е процедурата по прехвърляне на пенсионни права към пенсионната схема на ЕС, като в тази връзка са извършени капиталови трансфери.

з) запазва се тенденцията увеличението на разходите за пенсии да изпреварва увеличението на приходите от осигурителни вноски. Приходите от осигурителни вноски не покриват извършените разходи за пенсии. Застаряването на населението и нарастването на средната продължителност на живота от една страна, и намаляването на населението в трудоспособна възраст от друга, оказват съществено влияние върху държавната осигурителна система в дългосрочен план.

и) регламентиранията действия в КСО и Закона за здравето, с които се упражнява контрол при отпускането на инвалидните пенсии, водят до частично решаване на проблема с подобряване на дейността по експертизата на трайно намалена работоспособност/вида и степента на увреждане, поради което трябва да се търси решение в дългосрочен план.

й) превишението на отчетените разходи за социални помощи и обезщетения по КСО спрямо планираните е 4,8 на сто, което се дължи на изплатени в повече: парични обезщетения за временна нетрудоспособност поради общо заболяване и поради нетрудови злополуки, както и пични обезщетения за отглеждане на малко дете и за бременност и раждане.

к) дължимите суми за надвзети пенсии, парични обезщетения за временна неработоспособност и за безработица към 31.12.2013 г. са със 8,9 на сто по-малко спрямо същите за предходната година, което се дължи на предприети действия за контрол извършван от ТП на НОИ.

л) реализираната икономия по показателя „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта” се дължи на намаление на разходите за персонал, за издръжка и капиталови разходи.

м) предоставените трансфери от НОИ на МТСП са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г. Неусвоените средства, предоставени от НОИ на фонд „Условия на труд” не са възстановени по бюджета на ДОО.

н) При финансирането на бюджета на ДОО за 2013 г. са спазени разпоредбите на действащото законодателство.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. е изготвен във всички съществени аспекти, в съответствие с приложимата рамка за финансово отчитане.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 46 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата.

Настоящият окончателен одитен доклад е издаден с Решение № 212 от 14.08.2014 г. на председателя на Сметната палата

**ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0401000114**

№	Одитни доказателства	Брой страници
1	Справка изх. № 92-06-29#5/11.07.2014 г. общ брой средносписъчен състав на служителите на НОИ за 2013 г.	1
2	Справка изх. № 92-06-29#3/11.07.2014 г. за видовете броя на организационните звена в ЦУ на НОИ през 2013 г.	8
3	РД-И-13/10.07.2014 г. за проверка на състава на Надзорния съвет на НОИ за 2013 г. с приложена справка изх. № 92-06-29#3/11.07.2014 г.	9
4	Справка изх. № 92-06-28#5/03.07.2014 г. за отговорните длъжностни лица в ЦУ на НОИ за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г.	3
	Справка изх. № 92-06-28#4/03.07.2014 г. за отговорните длъжностни лица на длъжност „директор ТП на НОИ” за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г.	4
5	Уведомително писмо изх. № 93-00-1467#1/25.10.2013 г. до председателя на Сметната палата за изпълнена препоръка дадена от Сметната палата с приложения	5
6	РД-И-7/08.07.2014 г. за извършени тестове по същество за област „Законосъобразност на изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО в НОИ за 2013 г.	3
7	Докладна изх. № НС-26/09.05.2014 г. записка на управителя на НОИ	1
8	Протокол № 5/15.05.2014 г. на Надзорния съвет	1
9	Писмо изх. № 02-00-4/20.05.2014 г. до Народното събрание относно изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г.	1
10	Писмо изх. № 92-06-21/20.05.2014 г. до Сметната палата относно изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г. и вх. № 33-03-026/20.05.2014 г. на Сметна палата	1
11	РД -И - 09/08.07.2014 г. за проверка на съответствието на структурата и съдържанието на отчета със ЗБДОО за 2013 г.	7
12	Договор № 178/23.10.2013 г. по програма „Старт в кариерата“ между НОИ и АЗ с приложения	11
13	Договор № 46/02.08.2013 г. между фонд „Условия на труд” и НОИ с приложения- счетоводни документи за получени и възстановени средства от/на МТСП/Фонд“УТ“	21
14	Справка изх. № 92-06-30#5/22.07.2014 г. за еднократно изплатени допълнителни суми към пенсиите през 2013 г.	1
15	Хронологична ведомост за „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ	2
16	Писма до МФ за изплащане на фактури по чл. 5 от Правилника за прилагане на Закона за военноинвалиди и военнопострадали и чл. 6 от Правилника за прилагане на Закона за ветераните от войните.	12
17	РД-И-15/14.07.2014 г. за извършена проверка на данни от справките за приходи по бюджета на ДОО за 2013 г. с приложения	15
18	Извлечение хронологична ведомост за Трансферите от РБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за 2013 г.	2
19	Хронология на неданъчни приходи	5
20	Хронология на ДДС параграф 37-00 „Внесени ДДС и други данъци върху	1

№	Одитни доказателства	Брой страници
	продажбите”	
21	РД-И-16/15.07.2014 г. за извършена проверка на справки за получени трансфери по бюджета на ДОО за 2013 г.	8
22	Аналитично извлечение по партида допълнителна субсидия от ЦБ	1
23	Аналитично извлечение по партида получени 234,6 хил. лв., които са съгласно договори по програма „Старт на кариерата”	1
24	Аналитично извлечение по партида фонд „Условия на труд“ са отчетени предоставени средства в размер на 22,3 хил. лв.	1
25	Аналитично извлечение по партида показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“	5
26	РД-И-19/21.07.2014 г. за извършена проверка на данни от отчета за извършените разходи по видове дейности	3
27	РД-И-20/22.07.2014 г. за проверка на извършени вътрешни комепенсирани промени по бюджета на НОИ през 2013 г.	3
	Приложения: 1. Разпределение на бюджета на дейност 521 "Служби по социално осигуряване" по териториални поделения (ТП) за 2013 г.	3
	2. Окончателно разпределение на бюджета на дейност 521 "Служби по социално осигуряване" по ТП и ЦУ на НОИ за 2013 г., утвърдени от управителя на НОИ	3
	3. Справка изх.№ 92-06-28#1/01.07.2014 г. за извършените корекции по бюджета на НОИ до 31.12.2013 г.	2
28	Справка изх. № 92-06-30#5/22.07.2014 г. за изплатените пенсии, комисионни такси, ДДС и такса за подменени изплащателни картони за 2013 г.;	1
	Справка изх. № 92-06-28#1/01.07.2014 г. за пощенски такси и ДДС за „Български пощи” ЕАД към 31.12.2013 г. по териториални поделения на НОИ ;	1
	Справка изх. № 92-06-28#1/01.07.2014 г. за фактическия и касовия разход за пенсии към 31.12.2013 г.	1
	Аналитични разпечатки от счетоводна програма по подпараграфи на параграф 41-00 „Пенсии”	7
29	Отговор изх. № 92-06-30 #5/22.07.2014 г. на поставени въпроси от одитния екип	5
	Приложение: справка изх. № 92-06-30 #5/22.07.2014 г. за планираните и отчетените разходи по дейност 521 „Служби по социално осигуряване”	1
30	РД-И-27/25.07.2014 г. за извършена проверка на данни от справките за надвзети пенсии за 2013 г.	3
	Приложения: 1. Синтетична оборотна ведомост за всички клонове за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г. (стопанска област 1000)	11
	2. Справка изх. № 92-06-28#1/01.07.2014 г. за дължими надвзети пенсии към 31.12.2013 г.	2
31	Писмо изх. № 92-06-31#1/25.07.2014 г. на управителя на НОИ до одитния екип във връзка с изисквана информация относно причини за установени вземания от надвзети пенсии	10
32	РД-И-23/23.07.2014 г. за извършена насрещна проверка на информацията от предоставената база данни от одитирания обект, съдържаща се в първичния	8

№	Одитни доказателства	Брой страници
	регистър на осигурените лица по подадени декларации № 1, 1 бр. CD и справки.	
	Приложения:	2
	1. Аналитична процедура за изчисления от одиторите среден осигурителен доход (СОД) по данни от регистъра на осигурените лица	
	2. Таблица изх. № 92-06-29#1/10.07.2014 г. за средномесечния осигурителен доход за страната	5
33	Писмо изх. № 92-06-31# 2/25.07.2014 г. Отговор на въпроси от директора на дирекция“Осигуряване и краткосрочни плащания“ , относно ПОВН, надвзети обезщетения за безработица, инвалидни пенсии - ТЕЛК/НЕЛК	9
34	Анализ на постигната икономия/презход за Социални помощи и обезщетения по КСО в отчета на КБДОО за 2013 г. № 92-06-30#3/22.07.2014 г. отговор на зададени въпроси	3
35	Отговор на въпроси изх. № 92-06-30#6 от 25.07.2014 г. - ПОВН	2
36	РД-И-29/25.07.2014 г. за извършена проверка на данни от справка за дължими надвзети обезщетения за безработица към 31.12.2013 г. с приложения	5
37	РД-И-24/24.07.2014 г. за проверка на данните по отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г. с отчета за касово изпълнение на бюджета на НОИ за 2013 г. по разходите за „Социални помощи и обезщетения”	17
38	РД-И-28/25.07.2014 г. за извършена проверка на данни от справките за парични обезщетения за временна нетрудоспособност към 31.12.2013 г.	16
39	РД-И-25/25.07.2014 г. за проверка на данните по отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г. с ОКИБ на НОИ за 2013 г. по разходите за „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“, с приложения	14
40	Отговор изх. № 92-06-30#2/21.07.2014 г. на зададени въпроси, разходи за отбрана и сигурност	1
41	РД-И-26/25.07.2014 г. за извършена насрещна проверка на разходите по предоставените трансфери на фонд „Условия на труд” и АСП през 2013 г.	3
	Приложения:	53
	1. Справка изх. № 92-06-28#1/01.07.2014 г. на НОИ за изплатените суми на фонд "Условия на труд" и Агенция за социално подпомагане за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г. (1 страница) и приложения (52 страници);	
	2. Писмо изх. № 283/03.07.2014 г. на директора на фонд "Условия на труд" относно изразходване на предоставените на фонда средства от бюджета на ДОО за 2013 г.;	1
	3. Писмо изх. № 92-599/03.07.2014 г. на изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане относно изразходване на предоставените на агенцията средства от бюджета на ДОО за 2013 г.	2
42	РД-И-32/21.07.2014 г. за извършена проверка на данни от справка за „Извършени погашения по дългосрочни заеми от Световната банка“	43
43	РД-И- 33/22.07.2014 г. за извършена проверка на данни от справка за „Разчети по осигурителни вноски“	18
44	РД-И-34/24.07.2014 г. за извършена проверка на данни от справка за „Друго финансиране”	37

№	Одитни доказателства	Брой страници
45	Аналитична оборотна ведомост за сметка 5014 „Текущи банкови сметки във валута”	1
46	РД-И-14/14.07.2014 г. за проверка на информацията в отчета на ДОО за 2013 г. по фондове	1

СМЕТНА ПАЛАТА
на Република България

**СТАНОВИЩЕ
НА СМЕТНАТА ПАЛАТА**

**ПО ОТЧЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО
ОСИГУРЯВАНЕ В НАЦИОНАЛНИЯ ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ
ЗА ПЕРИОДА 1 ЯНУАРИ – 31 ДЕКЕМВРИ 2013 г.**

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 53, ал. 2 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) в Националния осигурителен институт (НОИ) за 2013 г., който е оценен спрямо изискванията на приложимата рамка за финансово отчитане, в следните области:

I. По изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г

Спазени са законовите процедури при изготвянето, утвърждаването и представянето на годишния отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г., както следва:

1. Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. е изготвен от НОИ в съответствие с чл. 31 от Кодекса за социалното осигуряване (КСО).

2. От управителя на НОИ е внесен в Надзорния съвет на НОИ проект на отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г., който е утвърден с Протокол № 5 на Надзорния съвет от 15.05.2014 г., в съответствие с чл. 36, ал. 1, т. 2 от КСО.

3. Утвърденият отчет е внесен в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет, съгласно чл. 31, ал. 1 от КСО и в Сметната палата при спазване на изискуемия 7 дневен срок от утвърждаването му от Надзорния съвет на НОИ, съгласно чл. 53, ал. 1 от Закона за Сметната палата.

II. По структурата и съдържанието на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. съответства по структура и съдържание на Закона за бюджета на ДОО (ЗБДОО) за 2013 г., както следва:

1. Изготвен е консолидиран отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г., който включва самостоятелните отчети за изпълнението на бюджетите на фондовете „Пенсии”, „Пенсии, несвързани с трудова дейност”, „Трудова злополука и професионална болест”, „Общо заболяване и майчинство”, „Безработица” и бюджета на НОИ.⁷⁰

⁷⁰ Чл. 18 от КСО

2. По бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ са отчетени приходи, разходи и трансфери, които отговарят по характер на нормативно определените с чл. чл. 20 – 26”б” от КСО.

3. Установени са отчетени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2013 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове, както следва:

3.1. По Раздел „Приходи и трансфери“

а) отчетен е показател „Трансфер от МТСП по програми за насърчаване на заетостта”, който е законосъобразен⁷¹ и е в съответствие с параграф 1, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2013 г.

б) отчетен е показател „Трансфер от МТСП за фонд Условия на труд”, който е за финансиране на проект за обучение „Администриране на трудовите злополуки и професионални болести” и е законосъобразен.

в) отчетен е показател „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“, който е във връзка с отчитането на осигурителните вноски и данъци, съгласно параграф 25, ал. 4 от Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2013 г. и схемата на централизирано разплащане.⁷²

3.2. По Раздел „Разходи и трансфери”

а) отчетен е показател „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на Европейския съюз (ЕС), на Европейската централна банка (ЕЦБ) и на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), който е в изпълнение на разпоредбите на чл. чл. 343а - 343ж от КСО. Лица, осигурени по българското законодателство, постъпили на работа като служители в институции или орган на ЕС са прехвърлили пенсионните си права в пенсионните схеми на Съюза заедно или поотделно по свой избор.

б) отчетен е показател разходи за „Програми за временна заетост“, който е на основание чл. 30”б”, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта.

в) отчетен е показател „Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта”, който е в изпълнение на чл. 5 от Правилника за прилагане на Закона за военноинвалидите и военнопострадалите за профилактика и рехабилитация и чл. 6 от Правилника за прилагане на Закона за ветераните от войните за отдых и лечение на ветераните от войните и е в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2013 г.

г) отчетен е показател разходи за „Дейности за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести”, който е в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2013 г. Разходите са за финансиране на проект за обучение „Администриране на трудовите злополуки и професионални болести”.

III. По изпълнението на бюджета на ДОО

Приходите, разходите, трансферите и финансирането по бюджета на ДОО за 2013 г. са в съответствие с действащото законодателство и отчетени както следва:

1. По Раздел „Приходи и трансфери” на отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО

Общо отчетените приходи и трансфери в консолидирания бюджет на ДОО са в размер на 8 981 645,1 хил. лв, което е 99,2 на сто спрямо планираните

⁷¹ в изпълнение на разпоредбата на чл. 30”б”, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта .

⁷² ДДС № 16 /27.12.2012 г. и ДДС № 1/23.06.2003 г.

9 054 718,3 хил. лв. Установено е неизпълнение от 0,8 на сто, а спрямо 2012 г. се наблюдава увеличение със 7,3 на сто.

1.1. Осигурителните приходи, формирани от осигурителните вноски и трансферите от Републиканския бюджет (РБ) в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за 2013 г. са 6 730 594,4 хил. лв. и са изпълнени на 99 на сто от предвидените със закона, а спрямо 2012 г. са увеличени с 8,5 на сто.

а) приходите от осигурителни вноски за 2013 г. са в размер 4 220 170,2 хил. лв. и са изпълнени на 98,4 на сто спрямо утвърдените със ЗБДОО за 2013 г. – 4 287 140,7 хил. лв. Осигурените лица за 2013 г. са 2 729 800 или с 47 589 по-малко от планираните, поради което неизпълнението е с 1,6 на сто. Спрямо предходната година приходи от осигурителни вноски за 2013 г. са увеличени с 10,1 на сто, което се дължи на увеличението на: максималният осигурителен праг и на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии, на увеличението на минималната работна заплата,⁷³ промяната в сроковете, касаещи внасянето на осигурителните вноски.

б) трансферите от РБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за 2013 г., предвидени по ЗБДОО за 2013 г. за фонд „Пенсии” са преведени в пълен размер, съгласно изискванията на чл. 21, т. 5 от КСО и представляват 37,3 на сто от осигурителните приходи по бюджета на ДОО за 2013 г.

1.2. При планирани неданъчни приходи в размер на 24 857,0 хил. лв. са отчетени 53 827,8 хил. лв. Неданъчните приходи са преизпълнени със 116,5 на сто спрямо планираните, като включват приходите и доходите от собственост, глоби, санкции, наказателни лихви събрани от Национална агенция за приходите (НАП) и НОИ и други неданъчни приходи. Спрямо 2012 г. неданъчните приходи са увеличени със 142,4 на сто.

1.3. Приходите за данък добавена стойност и други данъци върху продажбите са с преизпълнение от 11,3 на сто и са внесени в РБ.

Съгласна ЗБДОО 2013 г. е предвидено участие на държавата във финансирането на осигурителните разходи, чрез трансфери в размер на 4 743 528,5 хил. лв. По бюджета на ДОО са получени трансфери в размер на 4 708 546,4 хил. лв. в т. ч. 4 708 289,5 хил. лв. от Републиканския бюджет и 256,9 хил. лв. от други бюджетни организации.

Получените трансфери от РБ включват: трансфер в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година; трансфер от Централния бюджет (ЦБ) за ДОО; допълнителни субсидии от РБ за покриване на недостига от средства и трансфери за поети осигурителни вноски и данъци. Получени са трансфери от други бюджетни организации - МТСП за програми за насърчаване на заетостта и за фонд „Условия на труд“.

1.4. Получените трансфери от централния бюджет за ДОО по т. 4 от Раздел „Приходи и трансфери” в размер на 324 553,1 хил. лв. съответстват на регламентирания размер в ЗБДОО за 2013 г.

1.5. Получените допълнителни субсидии от централния/републиканския бюджет за покриване на недостига от средства по т. 5 от ЗБДОО за 2013 г. в размер на 1 869 7521,2 хил. лв. са с 2 на сто по-малко от предвидените в закона – 1 908 551,2 хил. лв. Постигнатата икономия по този показател се дължи на икономията по бюджета на НОИ.

Наблюдава се увеличение с 1,1 на сто на размера на получената допълнителна субсидия от РБ за покриване на недостига от средства по фондовете за ДОО, спрямо

⁷³ От 01.01.2013г. – 310 лв. при 290 лв. през 2012 г.

предходната 2012 г., а спрямо началото на реформата от 2000 г. увеличението е със 108,7 на сто.

1.6. Получените трансфери от АЗ по програми за насърчаване на заетостта и фонд „Условия на труд”, както и трансферите за поети осигурителни вноски и данъци са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени достоверно.

2. По Раздел „Разходи и трансфери” на отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО

Изпълнението на разходите и трансферите по отчета за изпълнение на консолидирания бюджет на ДОО е 8 977 531,1 хил. лв., което е 99,2 на сто спрямо приетите със закона 9 051 265,8 хил. лв. и 7,3 на сто в повече спрямо предходната 2012 г.

2.1. Постигната е икономия на разходите по бюджета на ДОО за 2013 г. в размер на 71 957,5 хил. лв., при планирани 9 044 115,8 хил. лв. и отчетени 8 972 158,3 хил. лв. Икономията се дължи на икономия на разходите за пенсии, програми дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетостта, разходи за отбрана и сигурност и за лихви,

а) Отчетените разходи за „Пенсии” за 2013 г. в размер на 7 784 587,4 хил. лв. са с 1,5 на сто по-малко спрямо планираните 7 899 260,3 хил. лв., а спрямо 2012 г. разходите за пенсии са нараснали със 7,3 на сто. За 2013 г. разходите за пенсии са 9,9 на сто от БВП и са се увеличили с 0,6 на сто в сравнение с 2012 г.

Стартирана е процедурата по прехвърляне на пенсионни права към пенсионната схема на ЕС, като са извършени капиталови трансфери за прехвърляне на пенсионни права.

Дължимите суми за надвети пенсии към 31.12.2013 г. са в размер на 7 261,2 хил. лв. Спрямо 2012 г. е установено намаление от 6,2 на сто, което се дължи на заложен контролни процедури при отпускане на пенсиите на ниво ТП на НОИ и на ниво логически контрол в програмното осигуряване на пенсиите и др.

По отношение препоръката на Съвета на Европейския съюз за въвеждане на по-строги критерии и процедури при контрола по отпускането на пенсии за инвалидност към ТП на НОИ са изградени и функционират 39 медицински комисии, които работят само по документи. От контролните органи на НОИ са обжалвани 32,55 на сто от експертните решения на ТЕЛК. На членове на ТЕЛК/НЕЛК, издали отменените решения, са съставени 43 броя ревизионни актове за начет. Предприетите действия, регламентирани с КСО и Закона за здравето, с които се упражнява контрол при отпускането на инвалидните пенсии, водят до частично решаване на проблема с подобряване на дейността по експертизата на трайно намалена работоспособност/вида и степента на увреждане, поради което трябва да се търси решение в дългосрочен план.

Запазва се тенденцията увеличението на разходите за пенсии да изпреварва увеличението на приходите от осигурителни вноски. И през 2013 г. приходите от осигурителни вноски⁷⁴ не покриват извършените разходи за пенсии без пенсиите за сметка на РБ⁷⁵. Застаряването на населението и нарастването на средната продължителност на живота от една страна, и намаляването на населението в трудоспособна възраст от друга, оказват съществено влияние върху държавната осигурителна система в дългосрочен план.

б) Установено е превишение на разходите за Социални помощи и обезщетения по КСО с 51 378,1 хил. лв. спрямо планираните 1 067 552,7 хил. лв., което се дължи на изплатени в повече: парични обезщетения за временна нетрудоспособност поради общо заболяване и поради нетрудови злополуки, както и парични обезщетения за отглеждане на

⁷⁴ 47 на сто от общите приходи и трансфери

⁷⁵ 86,8 на сто от общите разходи

малко дете и за бременност и раждане. Дължимите суми по надвзети парични обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица към 31.12.2013 г. са в размер на 7 084,1 хил. лв., спрямо предходната година са намалени с 11,4 на сто в резултат на засилен контрол от ТП на НОИ.

в) Реализираната икономия по показателя „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ се дължи на намаление на разходите за персонал, за издръжка и капиталови разходи.

г) Установената икономия по показателя отбранително-мобилизационна подготовка е в резултат на поемане на предвидените разходи от друго ведомство.

2.2. Предоставените трансфери от НОИ на МТСП са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2013 г. Неусвоените средства, предоставени от НОИ на фонд „Условия на труд“ не са възстановени по бюджета на ДОО.

3. По раздел „Финансиране“

3.1. Погасени са дължимите суми по дългосрочни заеми от Световната банка в т. ч. главница и дължими лихви.

3.2. Отчетени са суми по разчети за поети осигурителни вноски, които са в съответствие с разпоредбите на параграф 25, ал. 4 от ЗДБРБ за 2013 г. и параграф 22 „а“ от ПЗР на КСО.

3.3. По показателя „Друго вътрешно финансиране“ правилно са отчетени „Временно съхраняваните средства и средства на разпореждане“ и „Друго финансиране“, които са в съответствие с действащото законодателство и са както следва:

а) пенсии от чужди осигурителни институти изплащани чрез НОИ, съгласно Европейски регламенти и международни договори с Германия, Молдова, Русия и Украйна;

б) наличните суми по сметки на НАП и НОИ към 31.12.2012 г. и 31.12.2013 г. и съответно възстановени на 01.01.2013 г. и 01.01.2014 г.;

в) чужди средства от други лица, които са наличните средства от парични гаранции за участие и изпълнение по Закона за обществените поръчки в ЦУ и ТП на НОИ за 2013 г. Средствата са отчетени по разчетните сметки на НОИ и са възстановени в следващата година;

г) временно съхраняваните средства и средства на разпореждане от осигурителни вноски от НАП за „Учителския пенсионен фонд“ и фонд „Гарантиране на вземанията на работници и служители“, постъпили в сметката на ДОО и неусвоени средства по Оперативна програма „Административен капацитет“.

4. По раздел „Дефицит/Излишък“

Изпълнението на бюджетите на отделните фондове на ДОО през 2013 г. е както следва:

4.1. по бюджета на фонд „Пенсии“, при планиран дефицит от 1 709 085, 9 хил. лв. е отчетен дефицит от 1 755 893,5 хил. лв., който е по-висок от планирания с 46 807,6 хил. лв. и се дължи на събраните по-малко приходи от осигурителни вноски.

4.2. по бюджета на фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, при планиран дефицит от 13,7 хил. лв., е отчетен излишък от 14 528,5 хил. лв., който се дължи на изплатените по-малко разходи за пенсии за сметка на Републиканския бюджет в размер на 14 221,6 хил. лв., за издръжка на пощенски такси и ДДС в размер на 315,6 хил. лв. и по-малко разходи за обезщетения в размер на 5 хил. лв.;

4.3. по бюджета на фонд „Трудова злополука и професионална болест” е отчетен излишък в размер на 86 273,9 хил. лв., който е с 19 011,7 хил. лв. по-голям спрямо планирания излишък в размер на 67 262,2 хил. лв. По-големият размер на излишъка се дължи на получените приходи от осигурителни вноски с 14 529,5 хил. лв. повече от планираните и извършените по-малко разходи за пенсии за сметка на ДОО – 2 522,4 хил. лв., обезщетения и издръжка - 187,9 хил. лв. и по-малко предоставени трансфери с 1 771,9 хил. лв.;

4.4. по бюджета на фонд „Общо заболяване и майчинство” е отчетен дефицит в размер на 45 300,4 хил. лв., който е по-малък с 1 677,0 хил. лв. от планирания по бюджета дефицит в размер на 46 977,4 хил. лв. и се дължи на събраните в повече осигурителни вноски с 54 179,8 хил. лв. и на предоставен по-малък трансфер за АСП с 5,3 хил. лв., независимо от установения преразход за изплатени социални помощи и обезщетения в размер на 52 508,1 хил. лв.;

4.5. по бюджета на фонд “Безработица” е отчетен дефицит в размер на 153 352,0 хил. лв., който е по-малък с 9 678,2 хил. лв. от планирания дефицит – 163 030,2 хил. лв., и се дължи на постъпилите в повече приходи от осигурителни вноски с 8 720,6 хил. лв. и изплатените по-малко разходи за обезщетения за безработица с 957,6 хил. лв., спрямо планираните;

4.6. по бюджета на НОИ при планиран излишък в края на периода в размер на 1 851 845,0 хил. лв. е отчетен излишък от 1 854 001,6 хил. лв., който е с 2 156,6 хил. лв. над планирания. Наличните средства в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО за 2013 г. са 258,1 хил. лв. и съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ за изплащане на пенсиите по международни спогодби.

Финансовата стабилност на бюджета на ДОО продължава да се крепи на участието на държавата в приходната част на бюджета. Неблагоприятната демографска и социално-икономическа ситуация в страната, увеличаването на продължителността на живота, резкият спад на раждаемостта и засилването на емиграцията поставят под заплаха стабилността на пенсионната система. Необходими са реформи в осигурителната система, насърчаване на по-дългото оставане на пазара на труда, изготвяне на механизъм за обвързване на законоустановената пенсионна възраст с очакваната продължителност на живота, както и приемане на дългосрочна стратегия за пенсионната система в страната.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. е изготвен при спазване на законовите процедури при неговото изготвяне, утвърждаване и представяне в Сметната палата и в Народното събрание. Структурата и съдържанието на отчета отговарят на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2013 г. и Кодекса за социално осигуряване. Получените приходи и трансфери, извършените разходи, и предоставените трансфери от НОИ на други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. Спазени са разпоредбите на действащото законодателство при финансирането на бюджета на ДОО за 2013 г.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение №. 212 от 14.08.2014 г.